

**İŞLETME LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKİYE
MUHASEBE/FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARI HAKKINDAKİ İLGI DÜZEYLERİ,
BEKLENTİLERİ VE FARKINDALIKLARI: BALIKESİR
ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ***

Güllüzar TURHAN**
Arş. Gör. Mustafa OĞUZ***

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Aralık 2016; 18 (4); 881 - 917

881

ÖZ

Bu çalışmada Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü son sınıf öğrencilerinin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusunda ilgi düzeylerini, beklentilerini ve farkındalıklarını ortaya koymak amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Yapılan bu çalışmanın sonucunda öğretim türü ve cinsiyet farklılığı ile Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları hakkındaki ilgi düzeyleri ve farkındalıkları açısından anlamlı bir sonuç çıkmazken, TMS ve TFRS dersi alan öğrenciler ile bu dersi almayanlar arasında, TMS ve TFRS dersinin işletme bölümünde zorunlu olarak verilmesini isteyenler ile bu dersin verilmesini istemeyenler arasında TMS ve TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ve farkındalıkları açısından anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, Muhasebe Eğitimi, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları.

JEL Sınıflandırması: M40, M41, M49

**LEVELS OF INTEREST, EXPECTATIONS AND AWARENESS OF
BUSINESS ADMINISTRATION UNDERGRADUATE STUDENTS ON
TURKISH ACCOUNTING STANDARDS/TURKISH FINANCIAL
REPORTING STANDARDS: THE CASE OF BALIKESİR**

* Makale gönderim tarihi: 21.09.2016 kabul tarihi 31.10.2016

Bu çalışma Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanmış olan "İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Balıkesir Üniversitesi, SBE Muhasebe ve Finansman Tezli Yüksek Lisans Programı, gulluzarturhan03@gmail.com

*** Balıkesir Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, mustafaoguz@balikesir.edu.tr

UNIVERSITY, FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES AND AN APPLICATION

ABSTRACT

In this study, a questionnaire was made in order to determine the levels of interest, expectations and awareness of final year undergraduate students at Balıkesir University Faculty of Economics and Administrative Sciences Department of Business Administration on the subject of Turkish Accounting and Financial Reporting Standards. According to this study, while there is no meaningful difference for education type and sex with regard to knowledge about Turkish Accounting and Financial Reporting Standards, there is meaningful difference for the students who take TAS and TFRS lecture and who don't, and also the students who wants the lecture to be compulsory and who don't, with regard to the levels of interest and their awareness.

Keywords: Turkish Accounting and Financial Reporting Standards, Accounting Education, International Accounting and Financial Reporting Standards.

JEL Classification: M40, M41, M49

1. GİRİŞ

Finansal piyasaların bir araya geldiği, çok uluslu şirketlerin sayıca arttığı küreselleşme sürecinde ulusal sınırlar ortadan kalkmıştır. Uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte farklı ülkelerde yatırım yapan işletmeler, o ülkelerin muhasebe uygulamalarıyla karşı karşıya kalmış ve hem yatırım yaptıkları ülkelerin muhasebe uygulamalarına hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına göre ayrı finansal tablo düzenlemek zorunda kalmışlardır. Ülkelerarası muhasebe uygulamalarındaki farklılıklar ülkelerdeki mali yapı, işletmelerin ortaklık yapısı ve buna bağlı olarak finans yönetimleri, muhasebe bilgileri kullanıcılarının eğitimi ve gelişmişlik düzeyi gibi faktörlerden oluşmaktadır. Bu nedenle dünyada birçok ülke; finansal raporlardaki bilgilerin nitelikli olarak sunulması ve yatırımcıların daha sağlıklı karar verebilmeleri amacıyla tüm dünyanın uyguladığı muhasebe standartları ve politikalarının uygulanması gerekliliğini ortaya çıkarmış ve muhasebede ortak bir dil anlayışını getirmiştir.

Dünyada muhasebe uygulamalarında ortak bir dil oluşturmak amacıyla Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları geliştirilmiştir. Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları; uluslararası muhasebe uygulamalarına yön veren ve

finansal tabloların hazırlanmasına düzen getiren normlar olarak tanımlanmaktadır (Ataman ve Akay 2004, 4). Bu standartlar, kendine özgü ulusal muhasebe sistemi olan çeşitli ülkelerde etkinlik gösteren çok uluslu işletmelerin dönemsonu finansal tabloları ve finansal tablo kalemlerinin değerlendirme ve sunumlarında belirli ölçüde birlik sağlamak amacıyla hazırlanan yazılı metinlerden oluşmakta olup, finansal kullanıcıların ve finansal raporların temsil ettikleri organizasyonun varlıklarının ve yükümlülüklerinin doğru ve şeffaf bir şekilde yansıtılması esasına dayanmaktadır. İşletmeler bu standartlara uygun olarak raporlama yapmak suretiyle varlık ve yükümlülüklerini küresel bir dilde göstermektedir (Atmaca ve Çelenk 2011, 114; Kocamaz 2012, 106).

Söz konusu standartların yayımlanması ve işletmeler tarafından uygulanması yoluyla, birbirinden farklı ulusal muhasebe uygulamaları çerçevesinde faaliyet gösteren işletmelerin finansal durumunu, performans sonucunu ve nakit akımlarına ilişkin finansal bilginin ihtiyaca uygun, gerçeğe en uygun, karşılaştırılabilir, doğrulanabilir, zamanında ve anlaşılır şekilde sunulması amaçlanmaktadır (Sağlam ve diğerleri 2009, 16).

Bu standartların oluşturulmasına ilişkin olarak uluslararası boyutta geçmişten günümüze çeşitli kurum ve kuruluşların çatısı altında çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standards Committee - IASC) bunlardan ilki olma özelliği taşımakta olup, günümüzde faaliyette olmayan ancak uzun dönemler boyunca uluslararası muhasebe standartlarının oluşturulması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hususunda çok önemli bir paya sahiptir. IASC, faaliyet gösterdiği 1973 ile 2001 yılları arasında uluslararası alanda muhasebe uygulamalarında birliği sağlamak ve finansal tablolardaki bilgi kalitesini artırmak amacıyla birçok muhasebe standardı yayımlamıştır. Bu muhasebe standartları Uluslararası Muhasebe Standardı (International Accounting Standard - IAS) adı altında yayımlanmış ve kodlanmıştır. Fakat IASC'nin standartların uygulanması aşamasında yetersiz olduğunun anlaşılması üzerine, Komite'nin standart oluşturma ve yayımlama yetkisi Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı'nın alt birimi olan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'na (International Accounting Standards Board - IASB) devredilmiştir. Bu Kurul, 2001 yılında o güne kadar yayımlanan uluslararası muhasebe

standartlarını miras olarak devralmış ve yeni standartlar belirlemek, var olanları geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla Birleşmiş Milletler, Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü, Avrupa Ekonomik Kalkınma İşbirliği Örgütü gibi komisyonlarla ortak çalışmalar yürütmek ve çeşitli anlaşmalar yapmak suretiyle yeni uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarının oluşumunu sağlamıştır. Bu çalışmalar sonucunda yeni yürürlüğe giren standartlar ise, “Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (International Financial Reporting Standard - IFRS)” adı altında yeni kodlar verilerek yayımlanmaktadır. 2016 yılı itibariyle IASB tarafından yayımlanmış olan 25 adet Uluslararası Muhasebe Standardı (International Accounting Standard – IAS) ve 16 adet Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (International Financial Reporting Standards – IFRS) bulunmaktadır (Mısırlıoğlu 2006, 22; Akdoğan 2007, 80; www.ifrs.org).

IASB'in yapmış olduğu çalışmalara çok sayıda ülke kayıtsız kalamamış ve kendi ulusal muhasebe standartlarını terk edip, IAS ve IFRS'ler uygulamaya başlamışlardır. Benzer şekilde Türkiye'de de IAS ve IFRS'ler benimsenmiş olup, IASB ile yapılan telif hakkı sözleşmesi kapsamında IAS ve IFRS'ler Türkçe'ye çevrilmek suretiyle Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) adı altında Resmi Gazete'de yayımlanmıştır (Akdoğan 2007, 101).

Ülkemizde genel anlamda muhasebe standartları alanındaki tarihsel gelişmelere bakıldığında muhasebe standartlarının daha çok devletin yönlendirmesiyle gerçekleştirildiği, muhasebe standartlarına yönelik ilk düzenleme ve çalışmaların ekonomik ve siyasi olarak ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkeler örnek alınarak aktarılan yasalar ile bu ülke uygulamalarının etkisinde gerçekleştiği görülmektedir. Günümüzde Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na ilişkin olarak yapılan çalışmalar Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Kamu Gözetimi Kurumu - KGK) tarafından yürütülmektedir. Günümüz itibariyle KGK tarafından yayımlanmış ve yürürlükte olan 28 adet TMS ve 15 adet TFRS kodlu standart bulunmaktadır (www.kgk.gov.tr).

Bu standartların uygulanması dünyadaki gelişmelerin dışında kalmamak ve uluslararası finansal piyasalarla aynı dili kullanmak, finansal piyasaların bilgi taleplerini etkin bir şekilde karşılamak ve

kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlamak açısından hayati öneme sahiptir. Fakat IAS ve IFRS'lere geçişin ve uygulanmasının birçok zorluğu bulunmaktadır. Bunların en başında, standartları kullanacak ülkelerde muhasebecilik ve denetçilik niteliklerinin iyileştirilmesi gelmektedir. Bu da muhasebe eğitimiyle mümkündür. Muhasebe eğitimden beklenen, kişiye mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılmasıdır. Bu bilgi ve beceri üniversitelerde veya meslek liselerinde verilen muhasebe eğitimiyle kazandırılmaktadır (Zaif ve Ayanoğlu 2007, 117). Bu nedenle mevcut muhasebe meslek mensupları, standartların uygulanmasına yönelik eğitimlerle desteklenmeli ve önlisans/lisans veya lisansüstü eğitimleri devam eden potansiyel meslek mensuplarının da ders programlarında muhasebe standartlarına yer verilerek standartlar konusunda bilgili ve eğitilmiş bir şekilde mezun olmaları sağlanmalıdır.

Muhasebe eğitimi, işletme kararlarına yararlı bilgilerin kaydedilmesi, sınıflandırılması, raporlanması ile analiz ve yorumu ve daha sonra da elde edilen sonuçların karar almada kullanılması konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin kullanılması için yeteneklerinin geliştirilmesi şeklinde tanımlanabilmektedir (Şınga - Muğan ve Hoşal - Akman 2004, 19).

Ülkemizde üniversitelerde muhasebe eğitimi; iktisadi ve idari bilimler, işletme, iktisat ve ticari bilimler fakülteleri gibi fakülteler bünyesinde olmak üzere lisans seviyesinde, meslek yüksekokullarında ise önlisans seviyesinde gerçekleştirilmektedir. Lisans seviyesinde muhasebe eğitimi çoğunlukla işletme, iktisat ve maliye gibi bölümlerde verilmektedir. Bu bölümlerin amacı sadece muhasebe elemanı yetiştirmek olmadığından muhasebe standartları dersinin bu bölümlerde okutulması henüz yaygın bir uygulama değildir. Bu bölümlerde genellikle dolaylı olarak öğrencilerin ders dışı araştırma, seminer, kurs vb. etkinliklerle muhasebe standartları ile ilgili olarak bilinçlendirilmeye çalışılmaktadır. Muhasebe standartlarına ilişkin dersler çoğunlukla ilgili lisansüstü programlarda veya muhasebe, muhasebe ve finans gibi isimlerle yürütülen ve sınırlı sayıda üniversitenin lisans programlarında okutulmaktadır (Dalğar ve diğerleri 2011, 220; Gökçen ve diğerleri 2015, 127). Muhasebe standartlarına ilişkin olarak ders alan öğrencilerin bu derslere olan ilgi düzeylerinin tespit edilmesi, bu eğitimi aldıktan sonra nasıl bir beklenti içine

girdikleri ve muhasebe standartlarına yönelik farkındalık düzeyleri de muhasebe standartları eğitiminde dikkat edilmesi gereken konulardır.

Bu çalışmada, ülkemizde muhasebe standartları eğitimine müfredatında yer veren sınırlı sayıdaki lisans programlarından biri olan Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na yönelik ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalıklarına ilişkin bir araştırmaya yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Türkiye'de muhasebe eğitimi alan öğrencilerin TMS ve TFRS hakkındaki ilgi düzeylerini, beklentilerini ve farkındalıklarını ölçmeye yönelik yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Dalğar ve arkadaşları (2011), “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS ve TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma” başlıklı çalışmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrenim gören muhasebe öğrencilerine, TMS ve TFRS hakkındaki farkındalık ve ilgi düzeylerini ölçen sorular sorulmuştur. Çalışmanın sonucunda muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan ve mezun olduktan sonra muhasebecilik yapmayı düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki farkındalıklarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yanık ve arkadaşları (2013), “Muhasebe Eğitimi Gören Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma” başlıklı ve muhasebe eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin TMS ve TFRS hakkındaki algıları üzerine yönelik yapmış oldukları araştırmada; mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerle, bu mesleği düşünmeyen öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar olduğunu tespit etmiştir. Aynı zamanda ticaret meslek lisesi mezunu öğrencileri ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler ve bölümü ilk sırada yazan öğrenciler ile ikinci sırada yazan öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Demirkutlu (2014), “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari

Bilimler Fakültesi Örneği” başlıklı ve işletme lisans öğrencilerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalıklarını ölçen çalışmada, birinci öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencileri ve muhasebe alanında staj yapan veya iş tecrübesi olan öğrencilerle staj/iş tecrübesi olmayan öğrenciler arasında TMS/TFRS farkındalıkları açısından anlamlı bir sonuç çıkmadığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan muhasebeye ilgisi olan öğrencilerle, muhasebeye ilgisi düşük veya orta seviyede olan öğrenciler arasında TMS/TFRS farkındalıkları açısından anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Muhasebe alanına ilgisi yüksek olan öğrencilerin standartlara ilişkin farkındalıkları yüksektir.

Kurnaz (2012), “Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards)” başlıklı çalışmada Dumlupınar Üniversitesi’nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki algı düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda muhasebe alanına ilgisi yüksek olan öğrencilerin ilgisi düşük olan öğrencilere göre TMS/TFRS algılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Çankaya ve diğerleri (2014) “Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi’ndeki Öğrenci, Akademisyen ve Uygulayıcıların TMS/TFRS Farkındalıkları ve Görüşleri” üzerine bir araştırma yapmışlardır. Yapılan araştırmanın sonucunda, işletme son sınıf öğrencilerinin meslek seçimi, staj/iş tecrübesi gibi değişkenlerin TMS/TFRS farkındalıkları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Yıldız ve Yanık (2013) tarafından yapılan “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma” başlıklı çalışmada işletme bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin TMS ve TFRS hakkındaki algılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile bu mesleğe ilgisi düşük olan öğrencilerin algıları arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir.

Kara ve diğerleri (2016), “Üniversitelerde Uluslararası Muhasebe Standartları Eğitimi ve Balıkesir Üniversitesi’nde Bir Araştırma” başlıklı çalışmada, Türkiye’de muhasebe alanında eğitim veren üniversitelerde TMS/TFRS’ye ne kadar önem verildiği analiz edilmiş

ve Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü öğrencilerine TMS/TFRS farkındalık düzeyini tespit etmek amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; birinci ve ikinci öğretim farklılığı, iş/staj tecrübesi, bölüm tercihi ile TMS/TFRS algılamaları açısından anlamlı bir fark çıkmazken, meslek seçimi, ticaret meslek lisesi olma durumu, muhasebeye olan ilgi düzeyi, cinsiyet ve TMS/TFRS dersinin zorunlu olmasıyla TMS/TFRS’yi algılama açısından anlamlı farklar ortaya çıktığını tespit etmişlerdir.

Çil Koçyiğit ve diğerleri (2016), “Lisans Öğrencilerinin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma: Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği” başlıklı çalışmanın amacı, Yalova Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda muhasebe alanına ilgi düzeyleri, öğrencilerin okudukları bölümler, muhasebe alanında iş veya staj tecrübesi olup olmadığı ve öğrencilerin muhasebe alanında çalışma isteği ile TMS/TFRS farkındalıkları arasında herhangi bir farklılığa rastlanılmadığı tespit edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü son sınıf öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeylerini, beklentilerini ve farkındalıklarını ortaya koymak amacıyla anket çalışmasına bağlı olarak gerçekleştirilen ampirik bir araştırma ile bu araştırmaya ilişkin analiz ve yorumlar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü son sınıf öğrencilerinin TMS/TFRS konusuna ilişkin ilgi düzeylerini, bu konudaki beklentilerini ve farkındalık düzeylerini anket çalışmasına dayalı olarak ortaya koymaktır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bunun nedeni; muhasebe eğitiminin yoğun olarak verilmesi ve işletme bölümü öğrencilerinin muhasebeyle ilgili derslerin büyük bir kısmını almış olmaları ve

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları dersinin fakültede sadece İşletme Bölümü'nde seçmeli ders olarak verilmesidir. 2015-2016 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde İşletme Bölümü'nde 4. sınıfa kayıtlı birinci ve ikinci öğretim toplam öğrenci sayısı 169'dur. Araştırma kapsamında 128 öğrenciye ulaşılmış ve anket soruları cevaplatılmıştır. Dolayısıyla araştırmanın evreni 169 öğrenci olup, örneklem ise 128 öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışmada öğrencilere demografik özelliklere ilişkin sorular, muhasebeye olan ilgi düzeylerini, beklentilerini belirlemeye yönelik ve TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklarını ortaya koyma amaçlı sorular sorulmuştur. TMS/TFRS hakkında ilgi düzeylerini, beklentilerini ve farkındalıklarını ortaya koymaya yönelik sorular Demirkutlu ile Dalğar ve arkadaşlarının çalışmalarında kullandıkları ölçek kullanılarak, birkaç değişiklikle hazırlanmıştır. Araştırmada 5'li Likert Ölçeği kullanılmış ve anket verileri IBM SPSS STATISTICS 21 ile analiz edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde araştırmaya yönelik genel analizler, araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalıklarına ilişkin olarak yapılan analizler yer almaktadır.

3.3.1. Araştırmaya Yönelik Genel Bulgular

Çalışmamızın bu kısmında; öğrencilerin cinsiyet, yaş ve öğretim türlerini içeren demografik özelliklerine, araştırmada kullanılan anket verilerine ilişkin güvenilirlik analizine, normallik testlerine ve TMS/TFRS farkındalıklarına ilişkin ortalamalar ve standart sapma sonuçlarına yer verilmiştir.

3.3.1.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları ve öğretim türleri itibariyle ele alınmış olup, demografik özelliklere ilişkin olarak elde edilen bulgular Tablo 1'de özetlenmiştir. Bu kapsamda, katılımcıların ortalama yaşının 21-23 yaş aralığında, daha ziyade erkeklerden oluştuğunu (yaklaşık %54'ü) ve ağırlıklı olarak birinci öğretimde (yaklaşık %53) okudukları görülmektedir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	59	46,09
	Kadın	69	53,91
Yaş	21 - 23 Yaş Aralığı	103	80,47
	24 - 25 Yaş Aralığı	23	17,97
	26 Yaş ve Üzeri	2	1,56
Öğretim Türü	Birinci Öğretim	68	53,12
	İkinci Öğretim	60	46,88

3.3.1.2. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis); ölçmede kullanılan testlerin, anketlerin veya ölçeklerin özelliklerini ve güvenilirliklerini değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir yöntemdir (Kalaycı 2014, 403; Ercan ve Kan 2004, 213). Bu yöntemin analizinde Cronbach's Alpha değeri, yani toplam iç tutarlılık katsayısı, hesaplanmakta ve bu değer üzerinden yapılan çalışmanın güvenilir olup olmadığına dair bir sonuca ulaşılmaktadır.

Çalışmamızda Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü öğrencilerinin TMS/TFRS konusunda ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik geliştirilen ölçeğin hesaplanan toplam iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,891 olarak hesaplanmıştır. Sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyinin %60 ve üzerinde olması gerektiği ifade edilmektedir (Kalaycı 2014, 405). Ölçeğimizin sosyal bilimler alanı için yüksek derecede güvenilirlik düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

3.3.1.3. Normallik Analizi

İstatistiksel güven aralıkları uygulamalarında değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu oldukça önemlidir. Bunun için ilk olarak normal dağılımı ve homojenlik varsayımlarını test etmek amacıyla araştırmamızda Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Bu testler çalışmamızda esas alınan anket verilerinin normal dağılım özelliği gösterip göstermediğini tespit etmek ve buna göre analize devam etmek açısından oldukça önemlidir. Buna göre,

Kolmogorov–Smirnov ve Shapiro–Wilk testleri ile yapılacak normallik analizi sonuçlarına ilişkin hipotezler şu şekilde kurulmuştur:

▪ H_0 : Testten çıkan Asymp Sig. (p) sonuçları normal dağılım özelliği göstermektedir.

▪ H_1 : Testten çıkan Asymp Sig. (p) sonuçları normal dağılım özelliği göstermemektedir.

Araştırma kapsamında yer alan değişkenlerin normal dağılım testine tabi tutulması sonucunda elde edilen Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk Testlerinin Sonuçları

Değişken	Kolmogorov-Smirnov Testi			Shapiro-Wilk Testi		
	Statistic	Df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
S1	0,303	128	0,000	0,795	128	0,000
S2	0,305	128	0,000	0,756	128	0,000
S3	0,228	128	0,000	0,868	128	0,000
S4	0,236	128	0,000	0,867	128	0,000
S5	0,206	128	0,000	0,892	128	0,000
S6	0,232	128	0,000	0,899	128	0,000
S7	0,285	128	0,000	0,805	128	0,000
S8	0,216	128	0,000	0,873	128	0,000
S9	0,289	128	0,000	0,829	128	0,000
S10	0,210	128	0,000	0,873	128	0,000
S11	0,237	128	0,000	0,858	128	0,000
S12	0,207	128	0,000	0,887	128	0,000
S13	0,261	128	0,000	0,866	128	0,000
S14	0,225	128	0,000	0,888	128	0,000
S15	0,291	128	0,000	0,835	128	0,000
S16	0,229	128	0,000	0,880	128	0,000
S17	0,247	128	0,000	0,841	128	0,000

S18	0,192	128	0,000	0,913	128	0,000
S19	0,217	128	0,000	0,878	128	0,000
S20	0,385	128	0,000	0,586	128	0,000

5’li Likert Ölçeği’nde yer alan sorulara ilişkin olarak elde edilen verilerden yola çıkarak yapılan normallik testinin sonuçlarına göre, gerek Kolmogorov-Smirnov gerekse de Shapiro-Wilk testinde Asymp Sig. (p) değerlerinin 0,000 olduğu görülmektedir. Bu değer 0,05’ten daha düşük olması, örneklem dağılımının normal dağılıma sahip olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla örnekleme ilişkin olarak elde edilen verilere yapılacak testlerin parametrik olmayan testler olması gerekmektedir.

Bu nedenle çalışmamızda parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Mann-Whitney U testi; aralıksız ölçülen iki bağımsız grup arasındaki farklılıkların testi için kullanılır. Bu test bağımsız örnekler için uygulanan t-testlerinin parametrik olmayan alternatifidir. t – testinde olduğu gibi, Mann-Whitney U testinde de iki grubun medyanları karşılaştırılır. Sürekli değişkenlerin, iki grup içerisinde değerlerini sıralı hale dönüştürür. Böylece iki grup arasındaki sıralamaların farklı olup olmadığını değerlendirir (Kalaycı 2014, 99). Kruskal-Wallis testi ise; bağımsız iki veya daha fazla örneklem verilerinin ortalamalarının birbirinden anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için kullanılan bir testtir. Bu analiz sürekli değişkenlere sahip üç ya da daha fazla grup için karşılaştırmayı sağlar (Kalaycı 2014, 106). Araştırmada öğretim grubu, cinsiyet grubu, TMS/TFRS derslerinin alınıp alınmaması grubu ve TMS/TFRS dersinin zorunlu olarak verilip verilmemesi durumunda olan grupların grup sayısı iki olduğu için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Diğer taraftan muhasebeye ilgi düzeyleri ve meslek seçimlerinde grup sayısı ikiden fazla olduğu durumlarda ise Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

Anket sorularının cevaplandırılmasında “5’li Likert Ölçeği” esas alınmıştır. Likert ölçeğinde sorular 1 – 5 arasında sıralanmıştır. Sıralama ise “1=Kesinlikle Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum”, “3=Kararsızım”, “4=Katılıyorum” ve “5=Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde numaralandırılmıştır.

3.3.1.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında İlgili Düzeylerine, Beklentilerine ve Farkındalıklarına İlişkin Ortalamalar ve Standart Sapmalar

Araştırmaya katılan öğrencilerin 5'li Likert Ölçeği'ne göre Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları hakkındaki farkındalıklarını ölçen sorular ve bu sorulara verilen cevapların ortalamaları ve standart sapmalarına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin TMS/TFRS İlgili Düzeylerine, Beklentilerine ve Farkındalıklarına İlişkin Ortalamalar ve Standart Sapma Sonuçları

		Katılımcı Sayısı	Ortalama	Standart Sapma
1	Bölümde TMS/TFRS ile ilgili dersler mutlaka verilmelidir.	128	3,8594	1,05543
2	TMS/TFRS dersinin aktarımında ders sorumlularının yeterliliği, ders anlatımında kullanılan yardımcı materyaller ve araç gereçler verimliliği etkilemektedir.	128	4,0625	1,07036
3	TMS/TFRS'ler mesleki anlamda bizim için çok önemli ve gereklidir.	128	3,7656	0,97597
4	TMS/TFRS'ler vergi amaçlı muhasebe yerine bilgi amaçlı muhasebeyi ön plana çıkartmaktadır.	128	3,5078	0,86939
5	TMS/TFRS'ler İngilizce olarak yayımlanan uluslararası muhasebe standartlarının birebir çevirisidir.	128	3,5469	0,95455
6	TMS/TFRS Dünya'da ortak bir muhasebe dilinin ifadesidir.	128	3,4375	1,07036
7	TMS/TFRS konuları ile ilgili ödev, sunum vb. araştırmalar yaptım.	128	2,1563	1,23873
8	TMS/TFRS konuları ile tekdüzen hesap planı karşılaştırması yapabilirim.	128	2,7344	1,16026
9	TMS/TFRS konularıyla ilgili derslerin eğitimini aldım.	128	3,2422	1,48348
10	TMS/TFRS'de finansal tabloların düzenlenme şekli ve isimleri değişmektedir.	128	3,5938	,99160

11	TMS/TFRS'lere göre hazırlanan bilanço (finansal durum) ve gelir tablosu daha ayrıntılı ve karşılaştırılabilir bilgi sağlar.	128	3,6406	0,92842
12	TMS/TFRS'ler finansal tabloların oluşturulmasında tekdüzelik sağlar.	128	3,3438	1,03054
13	TMS/TFRS ifadelerinin ne olduğu konusunda bilgi sahibiyim.	128	3,3906	1,28120
14	Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile TMS/TFRS arasındaki farklar hakkında bilgi sahibiyim.	128	3,1641	1,12086
15	TMS/TFRS'ler büyük işletmeler ve KOBİ'ler için ayrı olarak yayınlanmaktadır.	128	3,1406	0,77087
16	Ülkemizde birçok şirket TMS/TFRS'yi uygulamaya hazırlanmaktadır.	128	3,3750	0,86943
17	TMS/TFRS işletmenin paydaşlarını (yatırımlar, hissedarlar gibi) etkilemektedir.	128	3,4531	0,79228
18	TMS/TFRS'ye ilgi duyuyorum.	128	2,9063	1,05321
19	Bölümde TMS/TFRS ile ilgili daha fazla ders açılacak olursa, bu dersleri alırım/seçerim.	128	3,5234	1,07926
20	Öğretim elemanının dersi sevdirmesi ve uygulamaya yönelik ders işleme başarımları olumlu etkilemektedir.	128	4,5156	0,89605

3.3.2. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki İlgi Düzeylerine İlişkin Olarak Yapılan Analizler

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeylerinin tespit ve analizine geçmeden önce, öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyi ile TMS/TFRS konusundaki mevcut durumlarını ortaya koymak ve daha sonra da öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeylerine ilişkin hipotezlerin oluşturulması ve yorumlanması gerekmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun (%86'sının) muhasebe alanına ilgi düzeylerinin orta ve üstü seviyelerde olduğu, çok az bir kısmının (%14) orta seviyenin altında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına İlgî Düzeyleri

		Frekans	Yüzde (%)
Muhasebe Alanına İlgî Düzeyiniz	Çok Yüksek	14	11
	Yüksek	35	27,3
	Orta	61	47,7
	Düşük	15	11,7
	Çok Düşük	3	2,3
	Toplam	128	100,0

Tablo 5 öğrencilerin TMS/TFRS kavramlarını duyup duymadıkları ve duydukları hangi kaynaktan duyduklarını tespit etmek amacıyla elde edilen bulguları özetlemektedir. Buna göre, araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakınının (yaklaşık %95'inin) TMS/TFRS kavramlarından haberdar oldukları ve bunun kaynağının da TMS/TFRS ile ilgili ders olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin TMS/TFRS Kavramlarını Duyup-Duymadıkları, Duydukları Nereden Duydukları

		Frekans	Yüzde
TMS/TFRS kavram(lar)ını duyduunuz mu?	Evet	121	94,5
	Hayır	7	5,5
	Toplam	128	100,0
TMS/TFRS kavramlarını nereden duyduunuz?	TMS/TFRS'ye ilişkin olarak aldığım dersten	85	70,2
	İnternet	16	13,2
	Haberler/Medya	7	5,8
	Diğer	13	10,8
	Toplam	121	100,0

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeylerine ilişkin olarak oluşturulan hipotezler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki İlgî Düzeylerine İlişkin Olarak Oluşturulan Hipotezler

H₁	H ₀ : Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₂	H ₀ : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₃	H ₀ : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₄	H ₀ : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₅	H ₀ : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ile bu dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ile bu dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₆	H ₀ : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

a) H₁ Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H₀: Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a: Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 7 incelendiğinde, H1 hipotezinde öğrencilerin bağlı buldukları öğretim programları dikkate alınarak TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri ölçülmüştür. H1 hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp. Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H₀ hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla birinci öğretim öğrencisi ile ikinci öğretim öğrencisi arasında TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 7. Öğrencilerin Bağlı Buldukları Öğretim Programları ile TMS/TFRS'ye Olan İlgi Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Analizleri

İlgi Düzeyi Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S7	1840,500	4383,000	-1,006	0,314
S8	2037,000	4186,500	-0,015	0,988
S9	1989,000	4335,000	-0,523	0,800
S13	1991,500	4337,500	-0,241	0,810
S18	1985,500	3815,500	-0,271	0,787
S19	1903,000	3733,000	-0,685	0,493

* $p < 0,01$ (%1) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ (%5) Anlamlılık Düzeyi

b) H₂ Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H₀: Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a: Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Aşağıda yer alan Tablo 8 incelendiğinde, H₂ hipotezinde öğrencilerin cinsiyetleri dikkate alınarak TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri ölçülmüştür. H₂ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp. Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H₀ hipotezi kabul

edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin cinsiyetleriyle TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 8. Öğrencilerin Cinsiyetleri ile TMS/TFRS'ye Olan İlgi Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Analizleri

İlgi Düzeyi Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S7	1729,000	4144,000	-1,547	0,122
S8	2011,000	4426,000	-0,121	0,903
S9	1722,500	3492,500	-1,556	0,120
S13	2019,500	3789,500	-0,80	0,937
S18	1997,000	4412,000	-0,191	0,848
S19	1927,000	3697,000	-0,543	0,587

* $p < 0,01$ (%1) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ (%5) Anlamlılık Düzeyi

c) H_3 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS'ye olan ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 9 incelendiğinde, muhasebeye ilgisi çok yüksek ve yüksek olan öğrenciler ile muhasebeye ilgisi orta ve düşük olan öğrenciler arasında TMS/TFRS'ye ilgi düzeyi konusunda S18 ve S19 değişkeni %1 ve S8 değişkeni ise %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu test edilmiştir. Dolayısıyla muhasebeye ilgisi olan öğrencilerin TMS/TFRS konularına ilgi duyduğunu (S18), işletme bölümünde TMS/TFRS ile ilgili daha fazla ders açılacak olursa bu dersleri almak istediğini (S19), TMS ile TFRS konuları ile tek düzen hesap planı karşılaştırmayı yapabilmesi (S8) gibi önemli farklılıklar olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. Diğer değişkenler açısından muhasebeye ilgisi yönüyle anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Bu farklılıkların nedenleri muhasebeye ilgisi

yüksek olan öğrencilerin TMS/TFRS konularında daha bilgili olmak istedikleri veya gelecekte muhasebe mesleğini icra edeceği düşüncesiyle ilgisinin arttığı söylenilebilir.

Tablo 9. Öğrencilerin Muhasebeye Olan İlgili Düzeyleri İle TMS/TFRS'ye Olan İlgili Düzeyleri Konusunda Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

İlgili Düzey Soruları	Chi-Square	Df	Asymp. Sig
S7	5,384	4	0,250
S8	12,059	4	0,017**
S9	3,646	4	0,456
S13	6,084	4	0,193
S18	23,886	4	0,000*
S19	27,285	4	0,000*

* $p < 0,01$ (%1) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ (%5) Anlamlılık Düzeyi

d) H_4 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 10 incelendiğinde meslek seçimleri birbirinden farklı olan öğrencilerin TMS/TFRS'ye ilgili düzeyi konusunda S18 değişkeni için %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu test edilmiştir. Bu da öğrencilerin TMS/TFRS konularına ilgili duyduğunu (S18) ifade ederek önemli farklılıkların olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. Diğer değişkenler açısından muhasebeye ilgisi yönüyle anlamlı farklılıklar söz konusu değildir. Bu farklılığın nedenleri, öğrencinin TMS/TFRS konularına ilgisinin olduğu, TMS/TFRS konularıyla ilgili derslerin verilmesi durumunda almakta istekli olduklarını ifade ederek TMS/TFRS konusunda bilgisini derinleştirmek istediği veya gelecekte icra edeceği mesleğinde faydalı olacağını düşünmesi söylenilebilir.

Tablo 10. Öğrencilerin Meslek Seçimi İle TMS/TFRS'ye Olan İlgili Düzeyleri Konusunda Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

İlgili Düzeyi Soruları	Chi-Square	Df	Asymp. Sig
S7	4,505	4	0,342
S8	4,282	4	0,369
S9	3,007	4	0,557
S13	3,677	4	0,451
S18	10,376	4	0,035**
S19	8,011	4	0,091

* $p < 0,01$ (%1) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ (%5) Anlamlılık Düzeyi

e) H_5 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ile bu dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ile bu dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 11 incelendiğinde, TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS'ye ilgi düzeyleri bu dersi almayan öğrencilere göre S7, S8, S9, S13 ve S18 değişkenleri %1 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu test edilmiştir. Dolayısıyla, öğrenciler arasında TMS/TFRS konuları ile ilgili ödev, sunum vb. araştırmalar yaptığını (S7), TMS/TFRS konuları ile tekdüzen hesap planı karşılaştırması yapabildiklerini (S8), TMS ile TFRS konularıyla ilgili dersleri aldıklarını (S9), TMS/TFRS ifadelerinin ne olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını (S13) ve TMS/TFRS'ye ilgi duyduklarını (S18) ifade ederek önemli farklılıkların olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. Diğer değişken açısından muhasebeye ilgisi yönüyle anlamlı bir farklılığın söz konusu olmadığı söylenebilir.

Tablo 11. TMS/TFRS Dersi Alan Öğrenciler İle Bu Dersi Almayan Öğrenciler Arasında TMS/TFRS'ye Olan İlgili Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

İlgili Düzeyi Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S7	1214,500	2249,500	-0,3441	0,001*
S8	842,000	1877,000	-0,5305	0,000*
S9	435,000	1470,000	-0,7437	0,000*
S13	636,000	1671,000	-0,6392	0,000*
S18	1092,000	2127,000	-0,4026	0,000*
S19	1548,000	2583,000	-0,1670	0,095

* $p < 0,01$ (%1) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ (%5) Anlamlılık Düzeyi

f) H_0 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye olan ilgili düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 12 incelendiğinde TMS/TFRS dersinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS'ye ilgili düzeylerinin bu dersin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilere göre S18 ve S19 değişkeni %1 ve S9 değişkeni %5 anlamlılık düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu test edilmiştir. Dolayısıyla, öğrenciler arasında TMS ile TFRS konularıyla ilgili dersleri aldıklarını (S9), TMS/TFRS'ye ilgili duyduklarını (S18) ve bölümde TMS/TFRS ile ilgili daha fazla ders verilecek olsa bu dersleri alacaklarını/seçeceklerini (S19) ifade ederek önemli farklılıkların olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. Diğer değişkenler açısından muhasebeye ilgisi yönüyle anlamlı bir farklılığın söz konusu olmadığı söylenebilir. Bu farklılığın nedenleri, TMS/TFRS dersini seçmeli olarak alan öğrencinin bu konuların gelecekte iş hayatında gerekli olacağını düşünerek zorunlu ders olmasını istiyor olabilir.

Tablo 12. TMS/TFRS Derslerinin Zorunlu Olmasını İsteyen Öğrenciler İle İstemeyen Öğrencilerin TMS/TFRS'ye Olan İlgili Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

İlgili Düzeyi Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S7	894,000	1125,000	-0,1559	0,119
S8	875,000	1106,000	-0,1657	0,097
S9	814,000	1045,000	-0,2072	0,038**
S13	901,500	1132,500	-0,1486	0,137
S18	515,500	746,500	-0,4070	0,000*
S19	447,000	678,000	-0,4560	0,000*

* $p < \%1$ (0,01) Anlamlılık Düzeyi, ** $p < \%5$ (0,05) Anlamlılık Düzeyi

3.3.3. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Beklentilerine İlişkin Olarak Yapılan Analizler

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin TMS/TFRS ile ilgili beklentilerinin ne olduğunun tespiti ve analizinde, öğrencilerin TMS/TFRS ile ilgili beklentilerine ilişkin sorular sorularak öğrencilerin TMS/TFRS dersinin içerikleriyle ilgili beklentilerini ifade eden ve bu dersi almakla sağlayacağı yararlaraya yönelik analizler oldukça önemlidir.

Bu bağlamda, Tablo 13 incelediğinde katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun (%64,8'inin) TMS/TFRS dersini aldığı görülmektedir. Söz konusu öğrencilerin önemli bir kısmının TMS/TFRS dersinin lisans düzeyinde zorunlu ve ayrı bir ders olarak okutulmasını istediği, dersin öğretim üyesi tarafından anlatılmasının ve ayrıca dersin öğretim üyesinin öğrencilere yönelik olumlu tavırlarının da başarıyı olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

**Tablo 13. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin
TMS/TFRS Derslerinin İçeriklerine Verilen Cevapların Dağılımı**

		Frekans	Yüzde
TMS/TFRS üzerine ders alıyor musunuz?	Evet	83	64,8
	Hayır	45	35,2
	Toplam	128	100
İşletme bölüm derslerinde TMS/TFRS derslerine zorunlu olarak yer verilmesini ister misiniz?	Evet	107	83,6
	Hayır	21	16,4
	Toplam	128	100
TMS/TFRS ile ilgili bölüm derslerinde nasıl bir değişiklik yapılması yararlı olur?	TMS/TFRS olarak ayrı bir ders olarak konulmalı.	52	48,6
	Muhasebe derslerinde işlenen konularla ilgili TMS/TFRS'lere daha fazla yer verilmeli.	26	24,3
	TMS/TFRS ile ilgili sertifika programı veya seminerler düzenlenmeli.	29	27,1
	Toplam	107	100
TMS/TFRS öğrenmede "....."yönteminin yardımcı olacağını düşünüyorum.	Bir ders ortamında hocanın anlatması	58	45,3
	TMS/TFRS'yi uygulayan işletmelerin muhasebe kayıtlarının incelenmesi	28	21,9
	TMS/TFRS hakkında uzman kişiler tarafından verilen seminerlere katılma	42	32,8
	Toplam	128	100,0
Öğretim elemanının dersi sevdirmesi ve uygulamaya yönelik ders işleme başarımları olumlu etkilemektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum.	4	3,1
	Katılmıyorum.	2	1,6
	Kararsızım.	5	3,9
	Katılıyorum.	30	23,4
	Kesinlikle Katılıyorum.	87	68,0
	Toplam	128	100,0

Bölümde TMS/TFRS ile ilgili dersler mutlaka verilmelidir.	Kesinlikle katılmıyorum.	9	7,0
	Katılmıyorum.	2	1,6
	Kararsızım.	21	16,4
	Katılıyorum.	62	48,4
	Kesinlikle Katılıyorum.	34	26,6
	Toplam	128	100,0

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilere TMS/TFRS dersini almakla ne gibi yarar sağlayacağına ilişkin beklentilerini ölçmeye yönelik soru sorulmuştur. Sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin almış oldukları TMS/TFRS derslerinin işe başlama aşamasından tecrübe sahibi olduğu aşamaya kadar gelecek meslek yaşantısını oldukça olumlu yönde etkileyeceğini düşündüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 14. TMS/TFRS Dersini Almakla Sağlayacağı Yararla İlgili Beklentilerine İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

		Frekans	Yüzde (%)
TMS/TFRS hakkında bilgi sahibi olmak istiyorum. Çünkü.....	Gireceğim iş sınavlarında faydalı olacak.	25	19,5
	Muhasebe bilgimi güncellemiş olacağım.	44	34,4
	Gelecekte işimde faydalı olacağını düşünüyorum	59	46,1
	Toplam	128	100,0

3.3.4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına İlişkin Olarak Yapılan Analizler

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalıklarına ilişkin olarak hazırlanan hipotezler Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına İlişkin Olarak Oluşturulan Hipotezler

H₁	H ₀ : Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₂	H ₀ : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₃	H ₀ : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₄	H ₀ : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₅	H ₀ : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile TMS/TFRS dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile TMS/TFRS dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H₆	H ₀ : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olarak okutulmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olarak okutulmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. H _a : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olarak okutulmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olarak okutulmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

a) H₁ Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H₀: Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a: Öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 16 incelendiğinde, H_1 hipotezinde öğrencilerin bağlı oldukları öğretim programları dikkate alınarak TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. H_1 hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp. Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla birinci öğretim öğrencisi ile ikinci öğretim öğrencisi arasında TMS/TFRS farkındalık düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilebilir. Yani TMS/TFRS'ye ilişkin olarak kendileri açısından ne önem arz ettiği, kendilerine nasıl faydalı olacağı gibi bilinmesi gereken şeylerden haberi bulunma ve kavranması gereken şeylere dikkat etme hususunda normal öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencileri arasında herhangi bir anlamlı istatistiksel farklılığın olmadığı görülmektedir.

Tablo 16. Öğrencilerin Öğretim Programları ile TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Analizleri

Farkındalık Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S2	1958,000	3788,000	-0,423	0,672
S3	1901,000	3731,000	-0,699	0,485
S4	1813,000	3643,000	-1,164	0,245
S5	1898,000	4244,000	-0,714	0,475
S6	1905,500	3735,500	-0,669	0,503
S10	1839,500	3669,500	-0,1010	0,312
S11	1929,000	4275,000	-0,565	0,572
S12	1719,500	4065,500	-1,612	0,107
S14	1945,000	4291,000	-0,473	0,636
S15	2004,000	4350,000	-0,193	0,847
S16	1749,000	4095,000	-1,489	0,137
S17	1606,500	3952,500	-2,257	0,241

* $p < 0,01$ %1 Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anlamlılık Düzeyi

b) H_2 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 17 incelendiğinde, H_2 hipotezinde öğrencilerin cinsiyetleri dikkate alınarak TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. H_2 hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin cinsiyetlerinin TMS/TFRS'ye ilişkin bilinmesi ve kavranması gerekenlere dikkat edilmesi konusunda herhangi bir fark yaratmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Öğrencilerin Cinsiyetleri ile TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Analizleri

Farkındalık Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S2	1975,000	3745,000	-0,313	0,755
S3	1809,000	3579,000	-1,140	0,254
S4	1795,000	3565,000	-1,234	0,217
S5	1843,500	3613,500	-0,966	0,334
S6	1760,000	3530,000	-1,372	0,170
S10	1795,500	3565,500	-1,211	0,226
S11	1844,500	3614,500	-0,973	0,330
S12	1862,500	4277,500	-,0871	0,384
S14	1845,000	4260,00	-0,950	0,342
S15	1875,500	4290,500	-0,861	0,389
S16	1831,000	4246,000	-1,047	0,295
S17	1807,500	4222,500	-1,188	0,235

* $p < 0,01$ %1 Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anlamlılık Düzeyi

c) H_3 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : Öğrencilerin muhasebe alanına olan ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 18 incelendiğinde, H_3 hipotezinde öğrencilerin muhasebeye olan ilgi düzeyleri dikkate alınarak TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. H_3 hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp. Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin muhasebeye olan ilgi düzeylerinin düşük, orta veya yüksek olması ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı ifade edilebilir. Yani her iki grubun ortalamalarının birbirine denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 18. Öğrencilerin Muhasebeye Olan İlgi Düzeyleri İle TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Farkındalık Soruları	Chi-Square	Df	Asymp. Sig.
S2	3,411	4	0,492
S3	1,816	4	0,769
S4	1,699	4	0,791
S5	1,016	4	0,907
S6	2,256	4	0,689
S10	7,075	4	0,132
S11	5,661	4	0,226
S12	7,097	4	0,131
S14	4,627	4	0,328
S15	0,723	4	0,949
S16	7,120	4	0,130
S17	0,631	4	0,631

* $p < 0,01$ %1 Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anlamlılık Düzeyi

d) H_4 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : Öğrencilerin meslek seçimi ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 19 incelendiğinde, H_4 hipotezinde öğrencilerin meslek seçimleri ile muhasebeye olan ilgi düzeyleri dikkate alınarak TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. H_4 hipotezi 0,05

anamlılık düzeyinde test edilmiş, Asymp. Sig. Değeri (P)>0,05 olduğundan H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin meslek seçimleri ile TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 19. Öğrencilerin Meslek Seçimi İle TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Farkındalık Soruları	Chi-Square	Df	Asymp. Sig.
S2	2,218	4	0,696
S3	5,135	4	0,274
S4	1,930	4	0,749
S5	1,981	4	0,739
S6	1,191	4	0,880
S10	6,444	4	0,168
S11	5,338	4	0,254
S12	1,738	4	0,784
S14	6,129	4	0,190
S15	2,293	4	0,682
S16	4,813	4	0,307
S17	2,335	4	0,674

* $p < 0,01$ %1 Anamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anamlılık Düzeyi

e) H_5 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile TMS/TFRS dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile TMS/TFRS dersi almayan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 20 incelendiğinde, TMS/TFRS dersi alan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri bu dersi almayan öğrencilere göre S3, S10, S11, S12, S14, S15, S16, S17 değişkenleri %1 ve S5 değişkeni %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu test edilmiştir.

Dolayısıyla, öğrenciler arasında TMS/TFRS'ler mesleki anlamda çok önemli ve gerekli olduğunun (S3), TMS/TFRS'de finansal tabloların düzenlenme şekli ve isimlerinin değiştiğinin farkında olduklarının (S10), TMS/TFRS'lere göre hazırlanan bilanço (finansal durum) ve gelir tablosunun daha ayrıntılı ve karşılaştırılabilir bilgi sağladığının (S11), TMS/TFRS'lerin finansal tabloların oluşturulmasında tezdüzelik sağladığının (S12), Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile TMS/TFRS arasındaki farklar hakkında bilgi sahibi olduklarının (S14), TMS/TFRS'ler büyük işletmeler ve KOBİ'ler için ayrı olarak yayımlandığının farkında olduklarının (S15), ülkemizde birçok şirketin TMS/TFRS'yi uygulamaya hazırlandığının bilincinde olduklarının (S16) ve TMS/TFRS'lerin işletmenin paydaşlarını (yatırımcılar, hissedarlar gibi) etkilediği (S17) konusunda önemli farklılıkların olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir.

Özellikle söz konusu sorulara verilen cevapların Tablo 3'teki ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin belirtilen ifadelere katıldığı anlaşılmaktadır. Bu sorularda yer alan konular daha çok dersin içeriğini oluşturan ve dersin öğretim üyesi tarafından ders kapsamında ele alınan ve irdelenen konular olduğundan öğrencilerin TMS/TFRS dersleri sayesinde gerekli altyapıya sahip olduğu ve dersi veren öğretim üyesinin bu konuların öğrencilere aktarılmasında başarılı olduğu söylenebilir. Diğer değişkenler açısından TMS/TFRS dersini alan ile bu dersi almayan arasında anlamlı bir farklılığın söz konusu olmadığı söylenebilir.

Tablo 20. TMS/TFRS Dersi Alan Öğrenciler İle Bu Dersi Almayan Öğrenciler Arasında TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Farkındalık Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S2	1748,000	2783,000	-0,645	0,519
S3	1308,500	2343,500	-2,937	0,003*
S4	1708,000	2743,000	-0,854	0,393
S5	1381,000	2416,000	-2,556	0,011**
S6	1692,000	2727,000	-0,913	0,361
S10	868,000	1903,000	-5,265	0,000*

İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği

S11	920,000	1955,000	-5,041	0,000*
S12	984,500	2019,500	-4,641	0,000*
S14	610,000	1645,000	-6,550	0,000*
S15	1401,500	2436,500	-2,617	0,009*
S16	1160,500	2195,500	-3,780	0,000*
S17	1079,500	2114,500	-4,288	0,000*

* $p < 0,01$ %1 Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anlamlılık Düzeyi

f) H_6 Hipotezinin Analiz Sonuçları ve Yorumlanması

H_0 : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olarak okutulmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olarak okutulmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_a : TMS/TFRS derslerinin zorunlu olarak okutulmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri ile bu derslerin zorunlu olarak okutulmasını istemeyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Aşağıda yer alan Tablo 21'deki veriler incelendiğinde, TMS/TFRS derslerinin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin TMS/TFRS farkındalık düzeyleri bu dersin zorunlu olmasını istemeyen öğrencilere göre S3 değişkenleri %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıkların olduğu test edilmiştir. Dolayısıyla, öğrenciler arasında işletme bölümünde TMS/TFRS'lerin mesleki anlamda çok önemli ve gerekli olduğu (S3) konusunda önemli farklılığın olduğunu ve H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. S3'e ilişkin olarak Tablo 3'teki ortalamalar incelendiğinde, öğrencilerin ortalama olarak TMS/TFRS'lerin mesleki gerekliliğine inandığı söylenebilir. Diğer değişkenler açısından TMS/TFRS farkındalık düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 21. TMS/TFRS Dersinin Zorunlu Olmasını İsteyen Öğrenciler İle Bu Dersin Zorunlu Olmasını İstemeyen Öğrenciler Arasında TMS/TFRS Farkındalık Düzeyleri Konusunda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Farkındalık Soruları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asym. Sig. (2-tailed)
S2	996,000	1227,000	-0,887	0,375
S3	694,000	925,000	-2,910	0,004*
S4	1067,000	1298,000	-0,390	0,696
S5	904,500	1135,500	-1,484	0,138
S6	994,500	1225,500	-0,865	0,387
S10	955,500	1186,500	-1,141	0,254
S11	1044,500	1275,500	-0,542	0,588
S12	1120,000	1351,000	-0,024	0,981
S14	1011,500	1242,500	-0,752	0,452
S15	1073,500	6851,500	-0,362	0,717
S16	1073,000	6851,000	-0,348	0,728
S17	1062,000	1293,000	-0,432	0,666

* $p < 0,01$ %1 Anlamlılık Düzeyi, ** $p < 0,05$ %5 Anlamlılık Düzeyi

4. SONUÇ

Küreselleşen dünyada ülkeler arasındaki yakınlaşmalar, yaşanan politik ve ekonomik değişiklikler ve paranın hızla el değiştirmesi işletmelerin ulusal sınırları aşarak yeni yatırım alanları bulmalarını sağlamıştır. Küreselleşmeyle birlikte uluslararası alanda faaliyet göstermeye başlayan şirketler faaliyette buldukları ülkelerin ekonomik sistemleri, kültürel faktörler, işletmelerin ortaklık anlayışı, muhasebe mesleğinin örgütlenmesi, finansal raporlama konusunda ülkeler arasındaki farklılıklar gibi nedenlerle muhasebe uygulamalarında farklılıklarla karşılaşmışlardır. Söz konusu farklılıkları ortadan kaldırmayı ve dünya çapında bir “ortak dil” oluşturabilmek için önemli bir adım kabul edilen UMS ve UFRS’ler, güncel gelişmeler de dikkate alındığında, bir zorunluluk olarak görülmektedir. Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama

Standartları'nın etkin bir şekilde uygulanması başta devletler ve uluslararası işletmeler açısından olmak üzere farklı kesimlere önemli faydalar sağlamaktadır. Bu faydaların sağlanabilmesi için ülkelerin muhasebe sistemlerini, UMS ve UFRS'lere uyumlu hale getirmelerine ve başarılı bir şekilde uygulayabilmelerine bağlıdır. Ülkemizde uluslararası bu gelişmelerin ışığı altında TMS ve TFRS'lere yönelik olarak yapılan çalışmalar devlet tarafından kurulan çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülmüş olup, günümüzde bu çalışmaları 2011 yılında kurulmuş olan Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yürütülmektedir. Ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile ülkemizde KGK tarafından yayımlanan TMS ve TFRS'lere ve Kavramsal Çerçeve'ye uyma zorunluluğu getirilmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda muhasebe meslek mensubu adayları olan üniversitelerin ilgili fakülte öğrencilerinin, TMS ve TFRS'leri uygulayabilecek şekilde eğitim almaları ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada, Balıkesir Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü lisans programı son sınıf öğrencilerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalık düzeyleri bir anket aracılığıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Teze katılan öğrencilerin önemli bir kısmının (%86'sının) muhasebeye ilgi duyan öğrencilerden oluştuğu ve bu öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%70'inin) TMS/TFRS dersi sayesinde TMS/TFRS'ye ilişkin kavramlar konusunda bilgilendiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık %84'ü TMS/TFRS dersinin zorunlu olmasını ve yaklaşık %49'u mutlaka ayrı bir ders olarak okutulmasını istemektedir. Bu durum TMS/TFRS dersinin tercihe bırakılmadan öğrencilerin mutlaka bilmesi gereken bir ders veya başka müfredatlarda görüldüğü üzere herhangi bir dersin parçası olarak değil, başlı başına ayrı bir ders olarak okutulması gerektiğini göstermektedir. Bu sonuçlara dayanarak öğrencilerin İşletme Bölümü'nde TMS/TFRS derslerinin ağırlığının artırılmasını istediği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeylerini ölçmeye yönelik oluşturulan hipotez testi sonuçlarına göre; öğretim programı ve cinsiyetin öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri açısından herhangi bir fark yaratmadığı anlaşılmıştır. Ancak öğrencilerin muhasebeye olan ilgi düzeyleri, meslek seçimleri, TMS/TFRS dersini almaları ve TMS/TFRS dersinin İşletme Bölümü'nde zorunlu olarak verilmesini istemeleri ile TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri

açısından anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiş olup, bu unsurlara ilişkin ortalamalarının birbirine denk olduğu söylenebilir. Yani bu unsurlara ilişkin sorulara verilen cevaplar arasında fark olmayıp, cevapların ortalama olarak birbirine yakın olduğu görülmektedir. Muhasebeye olan ilgi düzeyi ve mesleki seçim açısından ulaşılan sonuçlar literatürde yer alan çalışmaların tümüyle uyumlu olup, benzer özellikler göstermektedir.

Öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki farkındalık düzeyleri açısından ise; öğretim programı, cinsiyet farklılığı, muhasebeye olan ilgi düzeyleri ve meslek seçimi açısından anlamlı bir sonuç çıkmadığı görülmüş olup, verilen cevapların yüksek olarak değerlendirilebilecek ortalamalarının birbirine denk olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak TMS/TFRS dersinde verilen eğitimin, öğrencilerin TMS/TFRS'ye ilişkin olarak nelere dikkat etmesi gerektiğine ilişkin olarak ilgili değişkenler arasında herhangi bir fark yaratacak şekilde verilmediği gösterilebilir. Dolayısıyla bunlar zaten beklenen sonuçlar olup, ulaşılan sonuçlar literatürdeki çalışmalar ile uyumludur. Ancak TMS/TFRS dersi alan öğrenciler ile almayanlar arasında, TMS/TFRS dersinin İşletme Bölümü'nde zorunlu olarak verilmesini isteyenler ile istemeyenler arasında TMS/TFRS'ler hakkındaki farkındalık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar beklenen ve oldukça anlamlı sonuçlardır. Çünkü genel olarak değerlendirildiğinde dersi alan ve dersin zorunlu olmasını isteyen öğrencilerin aynı zamanda muhasebe mesleğine veya alanına ilgi duyan öğrenciler olduğu ve gelecekte bu mesleği icra edecek olanlar açısından bu ilginin mesleki alandaki gelişmeleri yakından takip etmesiyle sonuçlanacağı söylenebilir. Aynı zamanda bu durumun öğrencinin üniversite döneminde eğitim başarısına olumlu yönde katkılarının olacağı kanaati taşınmaktadır.

Türkiye'de TMS/TFRS uygulamalarının başarısı için muhasebe meslek mensubu adayı yetiştiren üniversitelerin ilgili fakültelerine ve yüksekokullarına büyük görev düşmektedir. Muhasebe meslek mensubu adaylarını yetiştiren bu okullarda daha çok öğrenciye ulaşmak amacıyla TMS/TFRS'lere ilişkin derslerin seçmeli olarak değil de zorunlu ders olarak konulması, mevcut ders içeriklerinin TMS/TFRS setini kapsayacak şekilde genişletilmesi ve güncelleştirilmesi, standartlarla ilgili olarak düzenli ve sürekli seminerlerin düzenlenmesi, öğretim elemanlarının da bu konuda donanımlı olması ve dersleri öğrencilerin başarısını teşvik edecek şekilde ders işlemesi öğrencilerin

derse yönelik beklentilerini karşılamak, ilgi düzeylerini ve farkındalıklarını arttırmak açısından olumlu etkiler yaratacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N. 2007. “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”, Mali Çözüm Dergisi İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayın Organı. 80.
- Ataman, B. ve H. Akay. 2004. Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma, 2. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Atmaca, M. ve H. Çelenk. 2011. “Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi İle Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 49.
- Çankaya, F., Z. Şahin ve Z. Yılmaz. 2014. “Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesindeki Öğrenci, Akademisyen ve Uygulayıcıların TMS/TFRS Farkındalıkları ve Görüşleri Üzerine Bir Araştırma”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 16(2).
- Çil Koçyiğit, S., B. L. Elitaş ve M. K. İşgüven. 2016. “Lisans Öğrencilerinin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma: Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 8(1).
- Dalğar, H., İ. Çelik ve M. Mortaş. 2011. “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1.
- Demirkutlu, Fatma. 2014. “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 16(2).

- Ercan, İ. ve İ. Kan. 2004. “Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik”, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 30.
- Gökçen, G., B. Ataman, Y. Cebeci ve H. Cavlak. 2015. “Türkiye’de Devlet Üniversitelerinin Lisans Programlarındaki Muhasebe Standartları Eğitimi Üzerine Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, 44.
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KKG), www.kgk.gov.tr (Erişim Tarihi: 10.03.2016).
- International Financial Reporting Standards (IFRS). www.ifrs.org (Erişim Tarihi: 08.03.2016).
- Kalaycı, Ş. 2014. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara.
- Kara, S., M. Tuna ve K. Hitay. 2016. “Üniversitelerde Uluslararası Muhasebe Standartları Eğitimi ve Balıkesir Üniversitesi’nde Bir Araştırma”, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 8(1).
- Kocamaz, H. 2012. “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye’de Oluşum ve Gelişim Süreci”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(6).
- Kurnaz, N. 2012. “Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students’ Awareness of the TAS(Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards)”, British Journal of Science, 4(1).
- Mısırlıoğlu, İ. U. “UFRS ve BASEL II’nın İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri”, Mali Çözüm Dergisi, 76.
- Sağlam, N., S. Şengel ve B. Öztürk. 2009. UFRS-UMS Uyumlu TMS-Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması, Genişletilmiş Güncelleştirilmiş 3.Baskı, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.
- Şınga-Muşan, C. ve N. Hoşal-Akman. 2004. “Muhasebe Eğitiminde Öğretim ve Öğrenim Yöntemleri ile Ders Başarısı Arasındaki İlişki: Pilot Çalışma”, XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Antalya.
- Yanık, A., F. Yıldız, E. Kara ve N. Günce. 2013. “Muhasebe Eğitimi Gören Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki

İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgî Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği

Algıları Üzerine Bir Araştırma”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36.

Yıldız, F. ve A. Yanık. 2013. “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17.

Zaif, F. ve Y. Ayanoğlu. 2007. “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1.